

เรียน ผู้จัดการ

ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ธปท.ว. 6394 /2568 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์และกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

ธนาคารแห่งประเทศไทยขอส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 45/2568 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์และกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank) ลงวันที่ 19 กันยายน 2568 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 142 ตอนพิเศษ 315 ง ลงวันที่ 26 กันยายน 2568 แล้ว โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สาระสำคัญของการออกประกาศในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การคำนวณเงินกองทุนในระบบสถาบันการเงินสะท้อนฐานะที่แท้จริง สามารถรองรับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม และการกำกับดูแลความเสี่ยงเป็นไปอย่างครอบคลุม จึงกำหนดให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาย่อยในกลุ่มธุรกิจทางการเงินต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่ม Full Consolidation ที่รวมธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ถือหรือมีหุ้นโดยตรงและ/หรือทางอ้อมในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาไม่ว่าจะถือหรือมีหุ้นในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเป็นสัดส่วนเท่าใดก็ตาม และให้นำเงินลงทุนในตราสารที่นับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามาคำนวณเงินกองทุนตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

นายเศรษฐา ทวีสิน

(นางสาวเขมวันต์ ศรีสวัสดิ์)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

ผู้ว่าการ แทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 45/2568 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์และกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 6820

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ PR1-RPD@bot.or.th

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์และกลุ่มธุรกิจทางการเงินของ
ธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการอนุญาตให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank) เพื่อให้ผู้ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยี การให้บริการดิจิทัล และการใช้ข้อมูล ที่หลากหลายเข้ามาพัฒนานวัตกรรมและนำเสนอบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดในแนวนโยบายภูมิทัศน์ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน (Financial Landscape) ซึ่งการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาดังกล่าวอาจเกิดจากความร่วมมือกัน ระหว่างธนาคารพาณิชย์ที่มีประสบการณ์การให้บริการทางการเงินกับผู้ประกอบธุรกิจอื่นที่มีประสบการณ์ ที่จำเป็นสำหรับการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ถือหรือมีหุ้นโดยตรงและ/หรือทางอ้อม ในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา อาจส่งผลให้เงินกองทุนในระบบสถาบันการเงินที่ได้จากการคำนวณเพิ่มขึ้น เกินกว่าปริมาณเงินลงทุนในระบบที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งไม่สามารถรองรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการดำเนิน ธุรกิจได้อย่างเหมาะสม และอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเห็นควรออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ และกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การคำนวณเงินกองทุนในระบบสถาบันการเงินสะท้อนฐานะที่แท้จริง สามารถรองรับความเสี่ยง ได้อย่างเหมาะสม และการกำกับดูแลความเสี่ยงเป็นไปอย่างครอบคลุม

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติ ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับ ธนาคารพาณิชย์และกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ บริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมในกลุ่ม ธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

4. เนื้อหา

4.1 คำจำกัดความ

“ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

“กลุ่มธุรกิจทางการเงิน” หมายความว่า กลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์

“ระยะแรกของการประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ระยะแรกของการประกอบธุรกิจตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

4.2 การจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาอยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

ให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาอยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่ม Full Consolidation ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับกลุ่มธุรกิจทางการเงิน โดยให้จัดทำงบการเงินรวมโดยรวมธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ถือหรือมีหุ้นโดยตรงและ/หรือทางอ้อมในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินไม่ว่าจะถือหรือมีหุ้นในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเป็นสัดส่วนเท่าใดก็ตาม ยกเว้นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยหรือประกันชีวิต

4.3 องค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในตราสารทุนหรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

ให้ธนาคารพาณิชย์ที่ลงทุนในตราสารทุน¹ หรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น

¹ เงินลงทุนในตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ให้หมายรวมถึงเงินลงทุนทั้งที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารและบัญชีเพื่อการค้านอกจากนี้ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาดังกล่าวในขณะที่มีการทำธุรกรรมที่จะขายตราสารทุนนั้นด้วย ให้ธนาคารพาณิชย์นำฐานะซื้อและฐานะขายมาหักลบกันได้ โดยต้องเป็นฐานะตรงกันข้ามที่เหมือนกันทุกประการของธุรกรรมทางตรงด้วยกัน หรือของธุรกรรมทางอ้อมด้วยกันเท่านั้น

ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาโดยตรงและ/หรือทางอ้อม² รวมถึงที่ลงทุนในตราสารทางการเงิน ที่นับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ หรือในประกาศ ธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ แล้วแต่กรณี และที่กำหนดเพิ่มเติมในประกาศฉบับนี้ ดังนี้

4.3.1 กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารทุนหรือใบสำคัญแสดงสิทธิ ที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

(1) ในช่วงระยะแรกของการประกอบธุรกิจ

(1.1) กรณีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเป็นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full Consolidation

ให้ธนาคารพาณิชย์นำเงินลงทุนในตราสารทุน รวมถึงเงินลงทุน ในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full Consolidation โดยทางตรงและ/หรือทางอ้อมไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงโดยใช้น้ำหนักความเสี่ยง ที่ร้อยละ 100 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

(1.2) กรณีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาไม่เป็นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full Consolidation

ให้ธนาคารพาณิชย์นำเงินลงทุนในตราสารทุน รวมถึงเงินลงทุน ในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาที่ไม่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full Consolidation โดยทางตรงและ/หรือทางอ้อมไปรวมกับเงินลงทุนในตราสารทุน รวมถึง เงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน³ ในการคำนวณรายการหักจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ (Common Equity Tier 1: CET1) ตามข้อ 5.4.1 (3.10) ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 7/2562 เรื่อง องค์ประกอบของ เงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ หรือในการคำนวณรายการหักจากเงินกองทุน

² เงินลงทุนทางอ้อมในตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หมายถึง กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ทำอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุนและ ด้านตราสารหนี้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ซื้อตราสารทุนหรือตราสารหนี้ดังกล่าว หรือมีโอกาสได้รับตราสารทุนหรือตราสารหนี้ ดังกล่าวมาในอนาคต ทั้งนี้ ให้รวมถึงเงินลงทุนในตราสารทุนและเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทลูกที่ถือหรือมีหุ้นโดย ทางตรงและ/หรือทางอ้อมในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

³ ให้อ้างอิงคำจำกัดความธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้าง และขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์

ตามข้อ 5.3.2 (4) ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 8/2562 เรื่อง องค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์อาจเลือกนำเงินลงทุนในตราสารทุน รวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาทั้งทางตรงและ/หรือทางอ้อมไปหักออกจาก CET1 ทั้งจำนวน หรือเงินกองทุนสุทธิทั้งจำนวน แล้วแต่กรณีก็ได้

อนึ่ง ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ถือหรือมีหุ้นโดยทางตรงและ/หรือทางอ้อมในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในลักษณะที่ส่งผลให้เงินกองทุนในระบบธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นเกินกว่าปริมาณเงินลงทุนในระบบที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งไม่สามารถรองรับความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงสูงต่อธนาคารพาณิชย์แห่งนั้น เช่น ธนาคารพาณิชย์มีปริมาณเงินลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นและธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามีปริมาณการให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกหนี้รายใหญ่ในสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นด้วย ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจสั่งการให้ธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นนำเงินลงทุนในตราสารทุน รวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาทั้งทางตรงและ/หรือทางอ้อมไปหักออกจาก CET1 ทั้งจำนวน หรือเงินกองทุนสุทธิทั้งจำนวน แล้วแต่กรณี

(2) ในช่วงพ้นระยะแรกของการประกอบธุรกิจ ให้ธนาคารพาณิชย์นำเงินลงทุนในตราสารทุน รวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาทั้งทางตรงและ/หรือทางอ้อมไปหักออกจาก CET1 ทั้งจำนวน หรือเงินกองทุนสุทธิทั้งจำนวน แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์นำเงินลงทุนในตราสารทุน รวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาทั้งทางตรงและ/หรือทางอ้อมไปหักออกจาก CET1 ทั้งจำนวน หรือเงินกองทุนสุทธิทั้งจำนวน แล้วแต่กรณีแล้ว ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องนำเงินลงทุนในตราสารทุน รวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาทั้งทางตรงและ/หรือทางอ้อมนั้น มาคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

4.3.2 กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุน
ชั้นที่ 1 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ให้ธนาคารพาณิชย์นำเงินลงทุนในตราสารทางการเงินที่นับเป็น

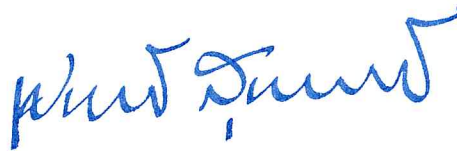
เงินกองทุนชั้นที่ 1 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาทั้งทางตรงและ/หรือทางอ้อม⁴ ทั้งจำนวนไปหักออกจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1)

4.3.3 กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ให้ธนาคารพาณิชย์นำเงินลงทุนในตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาทั้งทางตรงและ/หรือทางอ้อม⁵ ทั้งจำนวนไปหักออกจากเงินกองทุนชั้นที่ 2

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 19 กันยายน 2568

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 6820

⁴ เงินลงทุนทางอ้อมในตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หมายรวมถึงกรณีเช่น (1) ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขายประกันความเสี่ยงด้านเครดิตตามตราสารประเภท credit linked notes หรือ credit default swaps ที่มีสินทรัพย์เสี่ยงอ้างอิงเป็นตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และ (2) ธนาคารพาณิชย์ทำอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารหนี้ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงเป็นตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาซึ่งธนาคารพาณิชย์อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ซื้อตราสารหนี้ดังกล่าวหรือมีโอกาสได้รับตราสารหนี้ดังกล่าวมาในอนาคต

⁵ เงินลงทุนทางอ้อมในตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หมายรวมถึงกรณีเช่น (1) ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขายประกันความเสี่ยงด้านเครดิตตามตราสารประเภท credit linked notes หรือ credit default swaps ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงเป็นตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และ (2) ธนาคารพาณิชย์ทำอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารหนี้ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงเป็นตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาซึ่งธนาคารพาณิชย์อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ซื้อตราสารหนี้ดังกล่าวหรือมีโอกาสได้รับตราสารหนี้ดังกล่าวมาในอนาคต